

Vánoce s Ladovým Betlémem v zimě

Název emise: Vánoce - Lada

Den vydání: 5. 11. 2014

Platnost: ode dne vydání ve styku tuzemském i mezinárodním až do odvolání

Hodnota: A (13 Kč); kat. č. 828 (ČP)

Rozměr známkového obrazu: 30 x 23 mm

Grafická úprava: Ivana Havránková

Tisk: Poštovní tiskárna cenin Praha

Druh tisku: plnobarevný OF

Tisková forma: 4x 50

FDC: pérový OF

temného tunelu. Jistě jím udělal radost všem, kdo ho měli příležitost vidět, a dělá ji vlastně dodnes. Proto v mých očích patří letošní vánoční známka mezi zdařilé, a pokud mi něco vadí, tak jen její malý formát – Betlém by si zasloužil nejméně dvojnásobný! (je tu mnoho detailů, které by lépe vynikly). Ale to je prostě daň za požadavky poštovního provozu na výplatní známky.

Se známkou vychází obálka dne vydání s kresbou detailu jesliček z obrazu a připraveno bylo i příležitostné razítko. Vedle něj budou ale v poštovním provozu používána i tři tradiční - Boží dar, Vánoce v Brně a PF 2015 Praha – Hrad. FB

Po roční přestávce vychází opět známka na vánoční pohlednice a přání, tentokrát s motivem Ladova Betléma. Jde o jedno z řady jeho zpodobnění tohoto tématu, která zná snad každý z pohlednic, ilustrací a vystřihovánek - těšili se jimi dospělí i děti už za první republiky. Ladovy postavy jsou nám blízké, dovedeme si je představit, přitom se nepodbízejí líbivostí - a to všechno je znak dobrého umění. Lada byl přitom samouk, neměl skoro žádné umělecké školení, s barvami se dostal do styku, až když se jako kluk šel do Prahy učit malířem pokojů. Po těžkém úrazu v dětství navíc viděl jen na jedno oko (jeho tatínek byl švec a půlroční Josef upadl na jeho knejp - brr...; pro zajímavost - úraz oka měl společný s vynikajícím rytcem známek Janem Mráčkem), snad i proto jeho obrázky postrádají prostorové vidění, jsou ploché, ale tím na první pohled odlišné a své. Traduje se, že prý je kdysi malíř Josef Šíma spolu s jinými pracemi českých výtvarníků ukázal Picassovi, kterého zaujaly - snad měl dokonce podotknout, že zachází s formou stejně svobodně, jako on sám, a že jde o nejlepšího českého malíře. Přesto byl Lada u nás kritiky dlouho považován jen za zručného kreslíře, který se pohybuje kdesi na okraji umění. Ještě počátkem 30. let (to už bylo Ladovi přes čtyřicet) významný kunsthistorik V. V. Štech váhavě poznamenal, že „je to vlastně také umění...“ (tomu se ale zrovna u Štecha nemůžeme divit, odmítal například i tvorbu Josefa Čapka a Emila Filly, a jeho oblíbenými tvůrci byli o mnoho generací starší autoři). Ladovu pověst u veřejnosti navíc ovlivňovala jeho spolupráce s Jaroslavem Haškem, vyhlášeným bohemem, i když anekdotické zkazky o Ladově podílu na pověstných společných hospodských eskapádách jsou nejspíš silně přehnané. Lada totiž společnost moc nemiloval, necítil se v ní dobře, měl dlouhá údobí, kdy ani nevycházel z bytu, trpěl výkyvy nálad, za které se styděl, někteří autoři to přičítají zděděné neurastenii - aniž by to ale mohli opřít o lékařská dobrozdání. Cítil se dobře uprostřed své rodiny, na konci války, při bombardování Prahy spojeneckými letadly, však Ladovým tragicky zahynula sedmnáctiletá dcera Eva...

Zobrazený betlém Lada namaloval v roce 1942, tedy v těžkém údobí protektorátu a druhé světové války, kdy ještě nesvítilo ani malé světélko na konci velmi